

Xarxes internes de l'Església als PP.CC.

El rastre d'una successió

A l'espera de la designació del successor de Narcís Jubany a l'arxidiòcesi de Barcelona, els moviments dels distints corrents eclesiàstics es fan, a causa de la demora papal, cada volta més evidents.

L'arquebisbe de Barcelona, cardenal Jubany, en unes recents declaracions afirmava sentir-se «contrariat» davant el silenci del Vaticà respecte a la seva successió. El 12 d'agost de 1988, com es recordarà, Narcís Jubany va presentar la renúncia a l'arxidiòcesi de Barcelona per haver complert els 75 anys d'edat. Des d'aleshores, l'expectació per conèixer el successor de l'arquebisbe català ha posat en marxa els mecanismes de la rumorologia. Conjectures, preferències i suposicions han sorgit a bastament per aproximar-se al nom de qui ocuparà l'arxidiòcesi barcelonina.

La situació creada al voltant de la successió de Jubany és qualificada per distints observadors, com a «error» del mateix arquebisbe. El viatge que l'abril d'enguany va realitzar Narcís Jubany a Roma, en què es diu que va demanar a la Santa Seu que Josep Ma. Guix, actual bisbe de Vic, fos el seu successor, hauria d'haver-se realitzat, segons s'apunta, temps enrere. En previsió a la renúncia per qüestions d'edat, Jubany hauria pogut demanar un bisbe coadjutor, sol·licitud que hauria estat més ben atesa per Roma que la suggerida aquest abril. Així les coses, però, les circumstàncies que envolten la successió de l'arxidiòcesi de Barcelona han propiciat que les persones amb més possibilitats d'ocupar el càrrec de Jubany s'hagin vist sotmeses a anàlisi i, indirectament, hagin estat posicionades en relació als distints corrents que existeixen en l'església als Països Catalans.

L'Església espanyola —la Conferència Episcopal Espanyola— és un dels ens que menys ha observat el procés autònom iniciat amb l'entrada en vigència de l'actual Constitució. Al marge de la dicotomia entre progressisme i conservadorisme, la CEE (Conferència Episcopal Espanyola) s'ha distingit sempre

per un poc subtil anticatalanisme, encarnat per Àngel Suquía, cardenal de Madrid. L'assumpció de la unitat espanyola, en detriment de la diversitat de nacions i llengües existents a l'estat és, per a la CEE, una qüestió gairebé dogmàtica on la flexibilitat és impensable. En aquest sentit, les reivindicacions nacionalistes catalanes —aglutinades simbòlicament per la congregació benedictina de Montserrat— no deixen de ser contemplades per Àngel Suquía com el típic *problema catalán*.

El focus de nacionalisme català dins l'Església, manifestat ja a principis dels 70 quan la campanya contra l'antecessor de Jubany, Marcelo González Martín, «Volem bisbes catalans», esdevé, potser, la major resistència amb què es troba la Conferència Episcopal Espanyola davant de la seva concepció uniforme de l'estat. I això, en tant que la força del primer prové del sector dels catòlics de base, i també de la majoria de les parròquies del Principat. Davant d'aquest fet, la divisió de l'Església en l'àmbit de la cultura catalana se centra essencialment en dos grups: la Conferència Episcopal Espanyola i els nacionalistes catalans.

La Conferència és el corrent eclesiàstic amb predomini als Països Catalans, mentre que els nacionalistes actuen, en cert sentit, d'una manera més reivindicativa. La província Valentina —bàsicament el País Valencià i les Balears, encara que les Balears accediran d'ací a no gaire a província pròpia— és la zona on la Conferència Episcopal Espanyola és majoritària. La seva persona clau és Miguel Roca Cabanellas, arquebisbe de València i, alhora, membre del Comitè Executiu i de la Comissió Permanent de la Conferència, junt amb el cardenal Suquía, de Madrid, i monsenyor Rouco, de Santiago, formen un

dels triangles de poder més destacats en l'Església espanyola. La gestió de Miguel Roca a València ha estat cauta, fugint dels problemes i afavorint, per tant, l'espanyolització progressiva i total de la litúrgia i les diferents activitats eclesiàstiques. Segons es diu, Miguel Roca té excel·lents relacions amb el nunci papal, Mario Tagliaferri, tot i que, quan el seu nom va rumorejar-se de cara a la successió de Narcís Jubany a Barcelona, el corrent nacionalista va manifestar un esglai tal que l'arquebisbe de València va ser automàticament eliminat dels pronòstics dels especialistes. A la diòcesi d'Eivissa, el bisbe Manuel Ureña, nascut a Albaida, està considerat com a home de Miguel Roca, i la seva gestió en relació a la llengua i cultura catalana és d'una línia homogènia a la que s'està duent a terme a València.

La Conferència Episcopal Espanyola té al Principat com a candidat a la successió de Jubany a Ricard Ma. Carles, bisbe de Tortosa, nascut a València. Ricard Ma. Carles parla el castellà com a llengua materna, i resulta rellevant l'anècdota que va protagonitzar quan, en la confecció de la pastoral «Arrels Cristianes de Catalunya», en un paràgraf referit a la llengua, va oposar-se que hi figurés el nom d'Ausiàs Marc. A part de ser el receptacle de la campanya propagandística d'*El País* per a l'arxidiòcesi de Barcelona, monsenyor Carles, a Tortosa, ha desaprofitat la potencialitat de l'ús total del català en els actes litúrgics —la immigració, a Tortosa, és mínima—. Joan Martí Alanís, bisbe de la Seu, és també un dels homes de la Conferència Episcopal Espanyola i, al marge de la seva eficaç gestió a la diòcesi, es diu que experimenta un alt grau de satisfacció quan ha de viatjar a Madrid amb motiu de la tasca que desenvolupa a la presidència de la Comis-

sió Episcopal de Mitjans de Comunicació Socials de la CEE.

El corrent nacionalista català de l'Església centra la seva candidatura en monsenyor Torrella, arquebisbe de Tarragona. Ramon Torrella ha demostrat una ferma opinió notable en posicionar-se en qüestions sobre el català i, en un altre sentit, en ser crític contra l'Opus Dei, cosa que als seus membres no els cau gens bé. Ramon Torrella, conegut al Vaticà per haver passat anys a la cúria romana, es rumoreja que fou destinat a Tarragona, bé per enveges personals, bé per a no frenar amb el seu progressisme la línia d'involució imperant al Vaticà. Igualment desagradable per a l'Obra és Teodor Úbeda, d'Ontinyent, bisbe de Mallorca, de qui s'afirma que la seva estada a la diòcesi balear ha refermat el seu catalanisme. Monsenyor Úbeda no té els millors números com a possible candidat a la successió de Jubany, però no seria gens mal vist pel corrent nacionalista. Això no obstant, hi ha qui apunta que seria la persona ideal per a ocupar, a la llarga, la diòcesi de València, a fi i efecte d'aportar-hi uns aires més progressistes que els que hi ha en l'actualitat. A la diòcesi de Castelló-Sogorb, Josep Ma. Cases du a terme un procés eficaç de normalització lingüística i amb Menorca, que té de bisbe a Antoni Deig, es converteixen en les dues diòcesis de la província Valentina on la mà de la CEE i de Miguel Roca no imposen el seu dictat espanyolista.

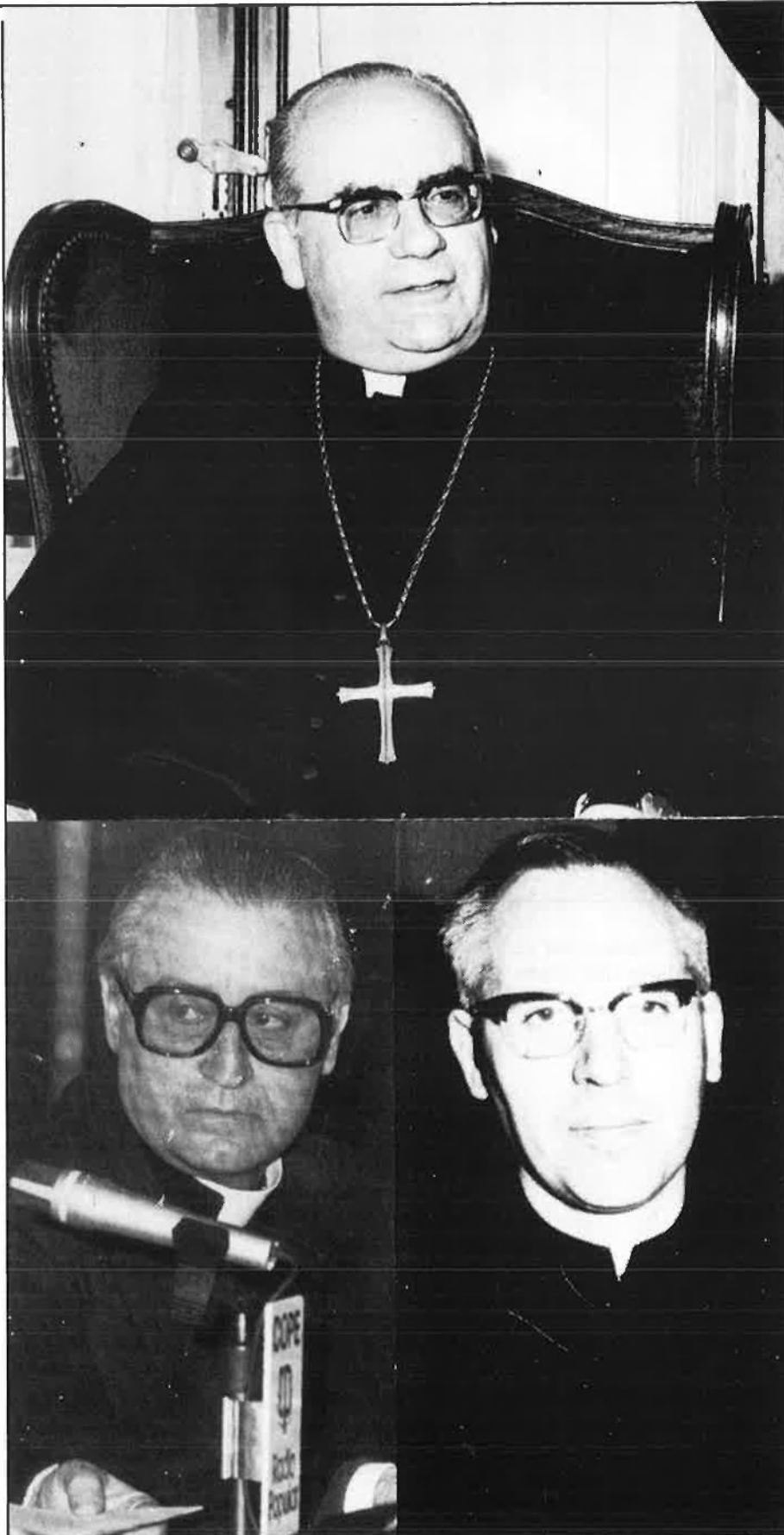
Un tercer corrent dins de l'Església als Països Catalans estaria format pel propi cardenal Jubany, que s'ha desvinculat al llarg de la seva gestió a l'arxidiòcesi de Barcelona de la Conferència Episcopal Espanyola; però a desgrat del propi Jubany, a Madrid els desagrada el seu tarannà independent. Narcís Jubany té el suport del cardenal Casaroli, secretari d'estat del Vaticà i representant de la línia oberta i dialogant a Roma, amb qui té una bona amistat personal. Per aquesta raó, quan Casaroli ha vingut al Principat ha parlat en català, de la mateixa manera que el nunci Tagliaferri, malgrat les bones relacions que, es comenta, manté amb Miguel Roca, tot obeint Casaroli, només usa el català quan oficia a Barcelona —l'ocasió en què això fou més patent va ser en l'ordenació del bisbe auxiliar de Jubany, Lluís Martínez Sistach—. L'altra línia existent a Roma —l'oposada a Casaroli— és la cúria, espiritualista i tancada,

més pròxima a Àngel Suquía que a Narcís Jubany. Això no obstant, quan arran de la celebració del Mil·lenari uns 4.000 catalans van anar en pelegrinatge a Roma, i va ocasionar-se la «famosa» xiulada al propi Sant Pare —acte d'insòlita i notòria irreverència sense precedents— perquè va parlar en espanyol, va crear-se un clima de desconfiança cap a Àngel Suquía i la Conferència Episcopal ja que les informacions al respecte de la realitat social «espanyola» no van ser les encertades: en la concepció uniformista de l'estat per part de la Conferència, va obviar-se el «problema catalán». El Papa Wojtyla, provinent de l'est d'Europa, on els nacionalismes són a l'ordre del dia, fou suficientment receptiu a la reivindicació catalana i va incloure en les felicitacions nadalenques el català, adoptant una posició de reconeixement i, es comenta, d'un cert desagravi. Per una altra banda, Narcís Jubany tampoc no té bones relacions amb Ramon Torrella, a causa de les oposades vinculacions amb les dues tendències romanes, i per la rivalitat que ocasiona la incòmoda configuració de les dues arxidiòcesis catalanes.

El candidat de Jubany per a la seva pròpia successió és, com s'ha indicat, Josep Ma. Guix, bisbe de Vic, que ha passat la seva vida sacerdotal entre Barcelona i Madrid. Monsenyor Guix és poc nacionalista, però tampoc no actua com a «anti»; senzillament se'l considera una persona de despatx, bon coneixedor de l'arxidiòcesi de la ciutat comtal —va ser-ne bisbe auxiliar—, i compta també amb el suport de la cúria barcelonina. Josep Ma. Guix no estaria mal considerat pel sector nacionalista en tant que successor de Jubany.

Els ordes religiosos se sentirien satisfets igualment amb Guix a l'arxidiòcesi de Barcelona, tot i que es comenta que els benedictins de Montserrat desitjarien una persona més nacionalista —Torrella—, i els jesuïtes una de fort progressisme —Buxarrais, el bisbe català de Màlaga—. L'Opus Dei coincideix amb l'home de la Conferència Episcopal Espanyola, Ricard Ma. Carles, que va pertànyer a l'Obra quan s'estava a València. Això no obstant, l'Opus té una influència acusada sols a la diòcesi d'Alacant-Oriola, gràcies a la gestió de l'anterior bisbe, Pablo Barrachina.

E. Company (amb informacions de J. Sebastià i M. Payeras)

Miquel Roca, arquebisbe de València; Ricardo Ma. Carles, bisbe de Tortosa i Ramon Torrella, arquebisbe de Tarragona.